

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 28. novembra 2018*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Vnútrotný trh s elektrinou – Smernica 2009/72/ES – Distribučné systavy – Článok 28 – Uzavreté distribučné systavy – Pojem – Výnimky – Hranice – Článok 32 ods. 1 – Prístup tretích strán – Článok 15 ods. 7 a článok 37 ods. 6 písm. b) – Poplatky za službu dispečingu“

V spojených veciach C-262/17, C-263/17 a C-273/17,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Regionálny správny súd pre región Lombardsko, Taliansko) z 30. januára 2017 a doručené Súdnemu dvoru 10. mája 2017, ktoré súvisia s konaniami:

Solvay Chimica Italia SpA,

Solvay Specialty Polymers Italy SpA,

Solvay Chimica Bussi SpA,

Ferrari f.lli Lunelli SpA,

Fenice – Qualità Per L'ambiente SpA,

Erg Power Srl,

Erg Power Generation SpA,

Eni SpA,

Enipower SpA (C-262/17),

Whirlpool Europe Srl,

Fenice – Qualità Per L'ambiente SpA,

FCA Italy SpA,

FCA Group Purchasing Srl,

FCA Melfi SpA,

Barilla G. e R. Fratelli SpA,

* Jazyk konania: taliančina.

Versalis SpA (C-263/17),

Sol Gas Primari Srl (C-273/17)

proti

Autorità per l'energia elettrica, il gas e il sistema idrico,

za účasti:

Nuova Solmine SpA,

American Husky III,

Inovyn Produzione Italia SpA,

Sasol Italy SpA,

Radici Chimica SpA,

La Vecchia Soc. cons. arl,

Zignago Power Srl,

Santa Margherita e Kettmeir e Cantine Torresella SpA,

Zignago Vetro SpA,

Chemisol Italia Srl,

Vinavil SpA,

Italgen SpA,

Arkema Srl,

Yara Italia SpA,

Ineos Manufacturing Italia SpA,

ENEL Distribuzione SpA,

Terna SpA,

CSEA – Cassa per i servizi energetici e ambientali,

Ministero dello Sviluppo economico (C-262/17),

Terna SpA,

CSEA – Cassa per i servizi energetici e ambientali,

Ministero dello Sviluppo economico,

ENEL Distribuzione SpA (C-263/17),

Terna SpA,

Ministero dello Sviluppo economico (C-273/17),

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory J.-C. Bonichot, sudcovia A. Arabadžiev, E. Regan (spravodajca),
C. G. Fernlund a S. Rodin,

generálny advokát: E. Tančev,

tajomník: R. Schiano, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 31. mája 2018,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Solvay Chimica Italia SpA, Solvay Specialty Polymers Italy SpA, Solvay Chimica Bussi SpA, Whirlpool Europe Srl, Fenice – Qualità Per L'ambiente SpA, FCA Italy SpA, FCA Group Purchasing Srl, FCA Melfi SpA, Sol Gas Primari Srl, Nuova Solmine SpA, American Husky III, Inovyn Produzione Italia SpA, Sasol Italy SpA, Zignago Power Srl, Radici Chimica SpA, La Vecchia Soc. cons. arl, Santa Margherita e Kettmeir e Cantine Torresella SpA, Zignago Vetro SpA, Chemisol Italia Srl, Vinavil SpA, Italgem SpA, Arkema Srl, Yara Italia SpA a Ineos Manufacturing Italia SpA, v zastúpení: F. Angelini, L. Parola, G. La Rosa, M. Monaco, A. Salzano, G. Berruti a T. Arnoni, avvocati,
- Erg Power Srl a Erg Power Generation SpA, v zastúpení: L. Acquarone, A. Ricci, M. Saladino a G. Acquarone, avvocati,
- Eni SpA, Enipower SpA et Versalis SpA, v zastúpení: O. Torrani a G. Torrani, avvocati,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci F. Sclafani, avvocato dello Stato,
- grécka vláda, v zastúpení: M. Tassopoulou a D. Tsagkaraki, splnomocnené zástupkyne,
- holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman a C. S. Schillemans, splnomocnené zástupkyne,
- Európska komisia, v zastúpení: O. Beynet a G. Gattinara, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 13. septembra 2018,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 2 ods. 5 a 6, článku 15 ods. 7, článku 26 ods. 4, článku 28 a článku 37 ods. 6 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 55).

- 2 Tieto návrhy na začatie prejudiciálneho konania boli podané v rámci sporu medzi spoločnosťou Solvay Chimica Italia SpA a viacerými ďalšími podnikmi, ktoré sú vlastníkami alebo prevádzkovateľmi súkromných sústav na distribúciu elektriny, na jednej strane a Autorità per l'energia elettrica il gas e il sistema idrico (Regulačný úrad pre elektrinu, plyn a vodu, Taliansko) (ďalej len „AEEGSI“) na druhej strane, týkajúceho sa rozhodnutia tohto úradu uložiť im rôzne povinnosti, najmä pokiaľ ide o prístup tretích strán a službu dispečingu.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenia 3, 29, 30 a 35 smernice 2009/72 znejú takto:

„(3) Slobody, ako sú voľný pohyb tovaru, sloboda usadiť sa a sloboda poskytovať služby, ktoré občanom Európskej únie zaručuje zmluva, sú dosiahnuteľné len na úplne otvorenom trhu, ktorý umožňuje všetkým spotrebiteľom slobodný výber svojich dodávateľov a všetkým dodávateľom slobodu zásobovať svojich odberateľov.

...

(29) S cieľom vyhnúť sa neprimeranému finančnému a administratívne zaťažiu malých prevádzkovateľov distribučných sústav by členské štáty mali mať možnosť vyňať v prípade potreby dotknuté podniky zo zákonných požiadaviek na oddelenie distribúcie.

(30) Ak sa uzavretá distribučná sústava využíva na zabezpečovanie optimálnej účinnosti integrovanej dodávky energie, ktorá si vyžaduje konkrétne prevádzkové normy, alebo sa uzavretá distribučná sústava prevádzkuje najmä na využívanie vlastníkom sústavy, mala by z dôvodu osobitnej povahy vzťahu medzi prevádzkovateľom distribučnej sústavy a jej užívateľmi existovať možnosť oslobodiť prevádzkovateľa distribučnej sústavy od povinností, ktoré by boli zbytočnou administratívnou záťažou. Priemyselné a obchodné zóny a zóny spoločných služieb, ako sú napríklad železničné stanice, letiská, nemocnice, veľké táboriská s integrovanými zariadeniami alebo chemické závody, môžu mať uzavretú distribučnú sústavu vzhľadom na osobitnú povahu ich činnosti.

...

(35) S cieľom zabezpečiť efektívny prístup na trh všetkým účastníkom trhu vrátane nových subjektov sú potrebné nediskriminačné mechanizmy na vyrovnávanie odchýlok, ktoré odzrkadľujú náklady. Bezprostredne po tom, ako trh s elektrinou dosiahne dostatočnú likviditu, by sa mal zabezpečiť efektívny prístup na trh ustanovením transparentných trhových mechanizmov na dodávku a nákup elektriny potrebnej v rámci požiadaviek na vyrovnávanie odchýlok. V prípade absencie takéhoto likvidného trhu by mali národné regulačné orgány aktívne zabezpečovať, aby tarify za vyrovnávanie odchýlok boli nediskriminačné a aby odzrkadľovali náklady. Zároveň by sa mali zabezpečiť náležité stimuly na vyrovnávanie dodávky a odberu elektriny tak, aby nebola ohrozená sústava. Prevádzkovatelia prenosovej sústavy by mali uľahčovať účasť koncových odberateľov a ich zoskupení na rezervných a vyrovnávacích trhoch.“

- 4 Článok 1 smernice 2009/72 s názvom „Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti“ stanovuje:

„Táto smernica ustanovuje spoločné pravidlá výroby, prenosu, distribúcie a dodávky elektriny spolu s ustanoveniami týkajúcimi sa ochrany spotrebiteľa s cieľom zlepšiť a integrovať konkurenčné trhy s elektrinou v [Európskej únii]. Ustanovuje pravidlá týkajúce sa organizácie a fungovania elektroenergetického odvetvia, otvoreného prístupu na trh, kritérií a postupov vzťahujúcich sa na

vyhlasovanie výberových konaní, udeľovania povolení a prevádzky sústav. Stanovuje tiež povinnosti univerzálnej služby a práva spotrebiteľov elektriny a objasňuje požiadavky týkajúce sa hospodárskej súťaže.“

- 5 Podľa článku 2 tejto smernice, nazvaného „Vymedzenie pojmov“:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

...

5. ‚distribúcia‘ je preprava elektriny vo vysokonapäťových, strednonapäťových a nízkonapäťových distribučných sústavách s cieľom jej distribuovania odberateľom, nezahŕňa však dodávku;

...

19. ‚dodávka‘ je predaj elektriny odberateľom vrátane jej ďalšieho predaja;

...

26. ‚malá izolovaná sústava‘ je každá sústava, ktorá mala v roku 1996 spotrebu menšiu ako 3 000 GWh, ak sa menej ako 5 % jej ročnej spotreby získava prostredníctvom prepojenia s inými sústavami;

27. ‚izolovaná mikrosústava‘ je každá sústava, ktorá mala v roku 1996 spotrebu menšiu ako 500 GWh a ktorá nie je prepojená s inými sústavami;

...“

- 6 Článok 3 smernice s názvom „Povinnosti služby vo verejnom záujme a ochrana spotrebiteľa“ vo svojom odseku 14 stanovuje:

„Členské štáty sa môžu rozhodnúť, že nebudú uplatňovať ustanovenia článkov 7, 8, 32 a/alebo článku 34 do tej miery, pokiaľ by ich uplatňovanie z právnych alebo skutkových dôvodov bránilo plneniu povinností uložených elektroenergetickým podnikom vo všeobecnom hospodárskom záujme a pokiaľ by nebol ovplyvnený rozvoj obchodu v takom rozsahu, že by to bolo v rozpore so záujmami [Únie]. Medzi záujmy Spoločenstva okrem iného patrí hospodárska súťaž vzhľadom na oprávnených odberateľov v súlade s touto smernicou a článkom [106 ZFEÚ].“

- 7 Článok 15 smernice 2009/72, nazvaný „Dispečing a vyrovnávanie“, znie:

„1. Bez toho, aby bola dotknutá dodávka elektriny na základe zmluvných záväzkov vrátane tých, ktoré vyplývajú zo špecifikácií výberového konania, je prevádzkovateľ prenosovej sústavy, pokiaľ vykonáva takúto činnosť, zodpovedný za dispečing výrobných zariadení vo svojej oblasti a za určovanie využitia spojovacích vedení s inými sústavami.

2. Dispečing výrobných zariadení a využitie spojovacích vedení sa určuje na základe kritérií, ktoré schvália národné regulačné orgány s príslušnou právomocou a ktoré musia byť objektívne, uverejnené a uplatňované nediskriminačným spôsobom, čím sa zabezpečí riadne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou. Kritéria musia vziať do úvahy hospodársku prioritu elektriny z dostupných výrobných zariadení alebo prenosov spojovacími vedeniami a technické obmedzenia sústavy.

...

7. Pravidlá prijaté prevádzkovateľmi prenosových sústav na vyrovnávanie odchýlok v elektrizačnej sústave musia byť objektívne, transparentné a nediskriminačné vrátane pravidiel účtovania poplatkov užívateľom ich sústav za odchýlky. Podmienky poskytovania takýchto služieb prevádzkovateľmi prepravných sietí vrátane pravidiel a taríf sa stanovujú podľa metodiky zlučiteľnej s článkom 37 ods. 6 nediskriminačným a náklady odrážajúcim spôsobom a uverejnia sa.“

8. Článok 25 tejto smernice, nazvaný „Úlohy prevádzkovateľov distribučných sústav“, stanovuje:

„1. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy zodpovedá za zabezpečenie toho, že sústava dlhodobo vyhovuje odôvodneným požiadavkám na distribúciu elektriny, za prevádzku, údržbu a v závislosti od ekonomických podmienok za rozvoj bezpečnej, spoľahlivej a účinnej distribučnej sústavy elektriny vo svojej oblasti s náležitým ohľadom na životné prostredie a energetickú účinnosť.

...

5. Každý prevádzkovateľ distribučnej sústavy, pokiaľ vykonáva takúto činnosť, zabezpečuje energiu na pokrývanie energetických strát a rezervné kapacity v sústave transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi. ...

6. Pokiaľ je prevádzkovateľ distribučnej sústavy zodpovedný za vyrovnávanie distribučnej sústavy, pravidlá, ktoré prijíma na tento účel, vrátane pravidiel účtovania poplatkov užívateľom ich sústav za odchýlku musia byť objektívne, transparentné a nediskriminačné. Podmienky poskytovania takýchto služieb prevádzkovateľmi distribučných sústav vrátane pravidiel a taríf sa stanovujú v súlade s článkom 37 ods. 6 nediskriminačným spôsobom, ktorý odzrkadľuje náklady, a uverejňujú sa.

7. Pri plánovaní rozvoja distribučnej sústavy prevádzkovateľ distribučnej sústavy zvažuje opatrenia na riadenie energetickej účinnosti/riadenie na strane dopytu a/alebo distribuovaných výrobu, ktoré by mohli nahradiť potrebu modernizácie alebo nahradenia elektrárenských kapacít.“

9. Podľa článku 26 uvedenej smernice, nazvaného „Oddelenie prevádzkovateľov distribučných sústav“:

„1. Keď je prevádzkovateľ distribučnej sústavy súčasťou vertikálne integrovaného podniku, je aspoň z hľadiska svojej právnej formy, organizácie a rozhodovania nezávislý od iných činností, ktoré nesúvisia s distribúciou. Týmto pravidlami nevzniká povinnosť oddeliť vlastníctvo aktív prevádzkovateľa distribučnej sústavy od vertikálne integrovaného podniku.

2. Ak je prevádzkovateľ distribučnej siete súčasťou vertikálne integrovaného podniku, je okrem požiadaviek podľa odseku 1 nezávislý i z hľadiska svojej organizácie a rozhodovania od iných činností, ktoré nesúvisia s distribúciou. Aby sa toto mohlo dosiahnuť, uplatňujú sa tieto minimálne kritériá:

...

3. Ak je prevádzkovateľ distribučnej siete súčasťou vertikálne integrovaného podniku, členské štáty zabezpečia, aby sa činnosti prevádzkovateľa distribučnej siete monitorovali regulačnými orgánmi alebo inými príslušnými subjektmi tak, aby nemohol svoju vertikálnu integráciu využiť na narušenie hospodárskej súťaže. ...

4. Členské štáty sa môžu rozhodnúť neuplatňovať odseky 1, 2 a 3 na integrované elektroenergetické podniky, ktoré poskytujú služby menej než 100 000 pripojeným odberateľom alebo obsluhujú malé izolované sústavy.“

10 Článok 28 smernice 2009/72 s názvom „Uzavreté distribučné sústavy“ znie takto:

„1. Členské štáty môžu stanoviť, že národné regulačné alebo iné príslušné orgány budú klasifikovať sústavu na distribúciu elektriny v rámci geograficky vymedzeného priemyselného, obchodného alebo zdieľaného miesta služby, ktorou sa bez toho, aby bol dotknutý odsek 4, nezásobujú odberatelia elektriny v domácnosti, ako uzavretú distribučnú sústavu, ak:

- a) sú prevádzkové alebo výrobné postupy užívateľov tejto siete z osobitných technických alebo bezpečnostných dôvodov integrované, alebo
- b) táto sústava distribuuje elektrinu primárne vlastníkovi alebo prevádzkovateľovi sústavy alebo jeho príbuzným podnikom.

2. Členské štáty môžu stanoviť, aby národné regulačné orgány vyňali prevádzkovateľa uzavretej distribučnej sústavy z:

- a) požiadaviek podľa článku 25 ods. 5 týkajúcich sa zabezpečovania využívanej energie na pokrývanie energetických strát a rezervné kapacity vo vlastnej sústave v súlade s transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi;
- b) požiadavky podľa článku 32 ods. 1, aby tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím ich účinnosti schválené v súlade s článkom 37.

3. Ak je udelená výnimka podľa odseku 2, uplatňované tarify alebo metodiky ich výpočtu sa prehodnotia a schvaľujú v súlade s článkom 37 na žiadosť užívateľa uzavretej distribučnej siete.

4. Príležitostné používanie malým počtom domácností, ktorých členovia sú v zamestnaneckom alebo podobnom vzťahu k vlastníkovi distribučnej siete, a ktoré sa nachádzajú v oblasti zásobovanej uzavretou distribučnou sieťou, nevylučuje udelenie takýchto výnimiek.“

11 Článok 32 smernice 2009/72, nazvaný „Prístup tretích strán“, stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia zavedenie systému pre prístup tretích strán do prenosových a distribučných sústav na základe uverejnených taríf platných pre všetkých oprávnených odberateľov a uplatňovaných objektívne a bez diskriminácie medzi užívateľmi sústavy. Členské štáty zabezpečia, aby tieto tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím účinnosti schválené v súlade s článkom 37, a aby tieto tarify a metodiky – ak sú schvaľované iba metodiky – boli pre nadobudnutím účinnosti uverejnené.

2. Prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy môže odmietnuť prístup, ak chýba potrebná kapacita. Pre takéto odmietnutia sa musia uviesť náležité opodstatnené dôvody, najmä so zreteľom na článok 3 a založené na objektívnych a technicky a ekonomicky odôvodnených kritériách. Regulačné orgány, ak tak stanovia členské štáty, alebo členské štáty, zabezpečia, aby sa tieto kritériá dôsledne uplatňovali a aby užívateľ sústavy, ktorému bol odmietnutý prístup, mohol využiť postup na urovanie sporu. V prípade odmietnutia prístupu regulačné orgány tiež zabezpečia, pokiaľ je to vhodné, aby prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy poskytol príslušné informácie o opatreniach, ktoré budú potrebné pre posilnenie sústavy. Strane, ktorá o takéto informácie požiada, môže byť vyúčtovaný primeraný poplatok odrážajúci náklady na poskytnutie takýchto informácií.“

- 12 Článok 37 tejto smernice s názvom „Povinnosti a právomoci regulačného orgánu“ vo svojom odseku 6 stanovuje:

„Regulačné orgány sú minimálne zodpovedné za stanovovanie alebo schvaľovanie metodík používaných na výpočet alebo stanovenie podmienok, a to v dostatočnom predstihu pred tým, ako nadobudnú účinnosť, pre:

...

b) poskytovanie vyrovnávacích služieb, ktoré sa uskutočňujú najhospodárnejším spôsobom a vytvárajú vhodné stimuly pre užívateľov sústav, aby udržiavali v rovnováhe svoj odber a dodávky. Vyrovnávacie služby sa poskytujú spravodlivým a nediskriminačným spôsobom a sú založené na objektívnych kritériách;...

...“

Talianske právo

- 13 Článok 30 ods. 27 legge n. 99 – Disposizioni per lo sviluppo e l'internazionalizzazione delle imprese, nonché in materia di energie (zákon č. 99 o ustanoveniach pre rozvoj podnikov a internacionalizáciu v odvetví energetiky) z 23. júla 2009 (GURI č. 176 z 31. júla 2009, ďalej len „zákon č. 99/2009“) stanovuje:

„Na zaručenie a zlepšenie kvality dodávky elektriny koncovým odberateľom pripojeným na národnú elektrizačnú sústavu... prostredníctvom súkromných sústav, ktoré môžu mať vlastnú výrobnú kapacitu, Ministero dello sviluppo economico [Ministerstvo pre hospodársky rozvoj] do 120 dní odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona opätovne stanoví kritériá na vymedzenie vzťahov medzi prevádzkovateľom sústavy, koncesovanými distribučnými spoločnosťami, vlastníkom súkromných sústav a koncovým odberateľom pripojeným na tieto sústavy. [AEEGSI] implementuje tieto kritériá na vyváženie a ochranu získaných práv a v tomto ohľade zohľadňuje aj potrebu racionálneho využívania existujúcich zdrojov.“

- 14 Článok 33 zákona č. 99/2009 stanovuje:

„... vnútorná užívateľská sústava... je vymedzená ako elektrizačná sústava, ktorá kumulatívne spĺňa všetky nasledujúce podmienky:

- a) ide o sústavu existujúcu ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona alebo o sústavu, ktorej výstavba sa k uvedenému dátumu začala alebo ktorej projekt získal všetky povolenia stanovené platnou legislatívou;
- b) prepája priemyselné spotrebiteľské jednotky alebo priemyselné spotrebiteľské jednotky a výrobné jednotky elektriny, ktoré sú funkčne nevyhnutné na výrobný priemyselný proces, za predpokladu, že sa nachádzajú v oblasti nachádzajúcej sa na území nie viac ako troch príľahlých obcí alebo nie viac ako troch príľahlých provincií výlučne v prípade, že dotknuté výrobné jednotky sú napájané z obnoviteľných zdrojov;
- c) ide o sústavu, ktorá nepodlieha povinnosti pripojenia tretích osôb, pričom nie je dotknuté právo nijakého zo subjektov v rámci danej sústavy alternatívne sa pripojiť na sústavu s povinnosťou pripojenia tretích osôb;
- d) prostredníctvom jedného alebo viacerých bodov pripojenia je pripojená na sústavu, na ktorú sa vzťahuje povinnosť pripojenia tretích osôb, s nominálnym napätím aspoň 120 kV;

- e) zodpovedá za ňu osoba konajúca ako jediný prevádzkovateľ danej sústavy. Táto osoba sa môže líšiť od vlastníkov spotrebiteľských alebo výrobných jednotiek, nemôže však byť držiteľom koncesii na prenos a dispečing alebo distribúciu elektriny.“
- 15 Decreto ministeriale – Attuazione dell'articolo 30, comma 27, della legge 23 luglio 2009, n. 99, in materia di rapporti intercorrenti fra i gestori delle reti elettriche, delle società di distribuzione in concessione, i proprietari di reti private ed i clienti finali collegati a tali reti (ministerská vyhláška, ktorou sa vykonáva článok 30 ods. 27 zákona č. 99 z 23. júla 2009, pokiaľ ide o vzťahy medzi prevádzkovateľmi elektrických sústav, koncesovanými distribučnými spoločnosťami, vlastníkmi súkromných sústav a koncovými odberateľmi pripojenými na tieto sústavy), z 10. decembra 2010 (GURI č. 305 z 31. decembra 2010), ukladá prevádzkovateľom súkromných sústav najmä povinnosť umožniť koncovým odberateľom, ktorí sú k nim pripojení, požiadať o získanie a získať pripojenie, fyzické a virtuálne, do verejnej sústavy, ako aj umožniť ich používanie prevádzkovateľmi verejných sústav s cieľom zaručiť právo koncových odberateľov získať pripojenie do verejnej sústavy.
- 16 Článok 38 ods. 5 decreto legislativo n. 93 – Attuazione delle direttive 2009/72/CE, 2009/73/CE e 2008/92/CE relative a norme comuni per il mercato interno dell'energia elettrica, del gas naturale e ad una procedura comunitaria sulla trasparenza dei prezzi al consumatore finale industriale di gas e di energia elettrica, nonché abrogazioni delle direttive 2003/54/CE e 2003/55/CE (legislatívny dekrét č. 93, ktorým sa vykonávajú smernice 2009/72/ES, 2009/73/ES a 2008/92/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou a zemným plynom, o postupe Spoločenstva na zlepšenie transparentnosti cien plynu a elektrickej energie účtovaných priemyselným koncovým odberateľom, a o zrušení smerníc 2003/54/ES a 2003/55/ES), z 1. júna 2011 (GURI č. 148 z 28. júna 2011, ďalej len „legislatívny dekrét č. 93/2011“), stanovuje najmä toto:
- „Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia týkajúce sa účinných užívateľských sústav v zmysle článku 2 ods. 1 písm. t) legislatívnej vyhlášky č. 115/2008, vnútorné užívateľské sústavy v zmysle článku 33 zákona č. [99/2009] a ostatné elektrizačné sústavy v zmysle článku 30 ods. 27 zákona č. [99/2009] predstavujú uzavreté distribučné sústavy...“
- 17 Prostedničtvom deliberazione n. 539/2015/R/eel – Regolazione dei servizi di connessione, misura, trasmissione, distribuzione, dispacciamento e vendita nel caso di sistemi di distribuzione chiusi (rozhodnutie č. 539/2015/R/eel o regulácii služieb pripojenia, prenosu, distribúcie, dispečingu a predaja v uzavretých distribučných sústavách), z 12. novembra 2015 (ďalej len „rozhodnutie č. 539/2015“), AEEGSI v súlade s článkom 38 ods. 5 legislatívneho dekrétu č. 93/2011 zaradila vnútorné užívateľské sústavy a ostatné súkromné elektrizačné sústavy do kategórie „uzavreté distribučné sústavy“, ktoré sú upravené v článku 28 ods. 1 smernice 2009/72.
- 18 V článku 8 prílohy A tohto rozhodnutia sa uvádza, že „uzavretá distribučná sústava je sústava, ktorá podlieha povinnosti pripojiť iba tých užívateľov, ktorí sú na účely článku 6 tohto rozhodnutia súčasťou kategórie užívateľov, ktorí môžu byť pripojení na túto uzavretú distribučnú sústavu“.
- 19 Podľa článku 22 ods. 1 tejto prílohy sa „pravidlá dispečingu vzťahujú na elektrickú energiu dodávanú a odoberanú z uzatvorenej distribučnej sústavy každým užívateľom prostredníctvom jeho bodu pripojenia na túto sústavu“.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 20 Žalobkyne vo veci samej sú v závislosti od konkrétneho prípadu buď vlastníci, alebo prevádzkovatelia súkromných sústav na distribúciu elektriny, ktoré boli zaradené podľa článku 38 ods. 5 legislatívneho dekrétu č. 93/2011 do kategórie „uzavreté distribučné sústavy“ a ktorých sa z tohto dôvodu na základe rozhodnutia č. 539/2015 týkajú rôzne povinnosti, ktoré uložil AEEGSI.

- 21 Tieto žalobkyne podali na Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Regionálny správny súd pre región Lombardsko, Taliansko) žalobu na zrušenie rozhodnutia č. 539/2015 z dôvodu, že toto rozhodnutie v rozsahu, v akom uplatňuje na uzavreté distribučné systavy rovnaké pravidlá, aké sa uplatňujú na verejné distribučné systavy, a to bez zavedenia režimu, ktorý by zohľadňoval osobitosti týchto uzavretých sústav, je v rozpore s ustanoveniami smernice 2009/72.
- 22 Výhrady vznesené žalobkyňami na podporu tejto žaloby sa týkajú jednak povinností týkajúcich sa pripojenia tretích strán, ako aj oddelenia účtovníctva a funkčného oddelenia, ktoré sa ukladajú správcom uzavretých distribučných sústav, jednak uplatňovania poplatkov z dôvodov služby dispečingu vo vzťahu ku každému užívateľovi pripojenému do uzavretej distribučnej sústavy bez toho, aby sa táto sústava ako celok považovala za jediného užívateľa tejto služby, hoci to tak predtým bolo, a jednak uplatňovania poplatkov na účely pokrytia všeobecných nákladov verejnej sústavy za spotrebu elektrickej energie, ktoré platí každý užívateľ pripojený do uzavretej distribučnej sústavy, a to aj vtedy, ak sa elektrina vyrába v rámci tejto sústavy.
- 23 Za týchto podmienok Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Regionálny správny súd pre región Lombardsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky, ktoré majú vo veciach C-262/17, C-263/17 a C-273/17 rovnaké znenie:
- „1. Majú sa ustanovenia smernice [2009/72], najmä článok [2] body 5 a 6 a článok 28 vykladať v tom zmysle, že sústava vytvorená a prevádzkovaná súkromnou osobou, na ktorú je pripojený obmedzený počet výrobných a spotrebných jednotiek a ktorá je sama osebe pripojená na verejnú sieť, predstavuje nutne elektrizačnú sústavu, t. j. ‚distribučnú sústavu‘ podľa predmetnej smernice, pričom z tejto klasifikácie nemožno vylúčiť súkromné systavy s uvedenými znakmi, ktoré vznikli pred nadobudnutím účinnosti predmetnej smernice, a to na pôvodný účel výroby pre vlastnú spotrebu?
 2. V prípade kladnej odpovede na predchádzajúcu prejudiciálnu otázku, je jedinou možnosťou, ktorú ponúka smernica na účely zhodnotenia osobitných vlastností súkromnej elektrizačnej sústavy, zaradenie tejto sústavy do kategórie [uzavretých distribučných sústav] podľa článku 28 smernice, alebo môže vnútroštátny zákonodarca stanoviť inú kategóriu distribučných sústav podliehajúcich zjednodušenej sústave pravidiel, ktorá sa bude líšiť od režimu stanoveného pre [uzavreté distribučné systavy]?
 3. Bez ohľadu na predchádzajúce prejudiciálne otázky, má sa uvedená smernica vykladať v tom zmysle, že na uzavreté distribučné systavy podľa článku 28 sa v každom prípade vzťahuje povinnosť pripojenia tretích osôb?
 4. Bez ohľadu na predchádzajúce prejudiciálne otázky, umožňuje klasifikácia súkromnej elektrizačnej sústavy ako uzavretej distribučnej sústavy podľa článku 28 smernice [2009/72] vnútroštátnemu zákonodarcovi, aby v prospech uvedenej sústavy stanovil iba výnimky zo všeobecného režimu distribučných sústav, ktoré sa výslovne upravujú v článku 28 a v článku 26 ods. 4 uvedenej smernice, alebo sa – s ohľadom na [odôvodnenia] 29 a 30 uvedenej smernice – členskému štátu umožňuje či ukladá, aby prijal ďalšie výnimky z uplatňovania všeobecného režimu distribučných sústav tak, aby sa zabezpečilo dosiahnutie cieľov uvedených v predmetných [odôvodneniach]?
 5. V prípade, že Súdny dvor dospeje k záveru, že existuje možnosť alebo povinnosť členského štátu prijať právnu úpravu zohľadňujúcu špecifický charakter uzavretých distribučných sústav, bránia ustanovenia smernice [2009/72] – najmä [odôvodnenia] 29 a 30, článok 15 ods. 7, článok 37 ods. 6 písm. b) a článok 26 ods. 4 – vnútroštátnej právnej úprave, akou sú vnútroštátne predpisy relevantné v prejednávanej veci, na základe ktorej uzavreté distribučné systavy podliehajú právnej úprave v oblasti dispečingu a oddelenia, ktorá sa veľmi podobá režimu vzťahujúcemu sa na verejnú

sústavy a ktorá v oblasti súm určených na pokrytie všeobecných nákladov verejnej sústavy stanovuje, že príslušné poplatky sa čiastočne ukladajú aj za elektrinu spotrebovanú v rámci uzavretých distribučných sústav?“

- 24 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 12. júna 2017 boli veci C-262/17, C-263/17 a C-273/17 spojené na spoločné konanie na účely písomnej časti konania, ústnej časti konania a rozsudku.
- 25 V odpovedi na žiadosť Súdneho dvora o vysvetlenie ho vnútroštátny súd 12. apríla 2018 informoval, že piata prejudiciálna otázka už nie je relevantná v rozsahu, v akom sa týka pravidiel v oblasti oddelenia a poplatkov na účely pokrytia všeobecných nákladov verejnej sústavy.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 26 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 2 bod 5 a článok 28 ods. 1 smernice 2009/72 majú vykladať v tom zmysle, že také sústavy, o aké ide vo veci samej, zriadené pre vlastnú spotrebu ešte pred nadobudnutím účinnosti tejto smernice a spravované súkromným subjektom, ku ktorým je pripojený obmedzený počet výrobných a spotrebných jednotiek a ktoré sú zas ako také pripojené do verejnej distribučnej sústavy, predstavujú distribučné sústavy patriace do pôsobnosti tejto smernice.
- 27 Treba pripomenúť, že cieľom smernice 2009/72, ako vyplýva z jej článku 1, je stanoviť spoločné pravidlá, najmä pokiaľ ide o distribúciu elektrickej energie, s cieľom zlepšiť a integrovať konkurenčné trhy s elektrinou v Únii.
- 28 Hoci pojem „distribučná sústava“ nie je ako taký definovaný v smernici 2009/72, článok 2 bod 5 tejto smernice naopak definuje pojem „distribúcia“ ako prepravu elektrickej energie vo vysokonapäťových, strednonapäťových a nízkonapäťových distribučných sústavách s cieľom jej distribuovania odberateľom, ktorá však nezahŕňa samotnú „dodávku“, pričom tento pojem treba chápať podľa článku 2 bodu 19 uvedenej smernice ako predaj elektriny odberateľom (pozri analogicky rozsudok z 22. mája 2008, citiworks, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 45).
- 29 Z týchto definícií vyplýva, že distribučná sústava je sústava slúžiaca na prenos elektriny vysokého, stredného alebo nízkeho napätia (pozri analogicky rozsudok z 22. mája 2008, citiworks, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 46).
- 30 Z toho vyplýva, že jedine napätie prenášanej elektriny predstavuje relevantné kritérium na určenie, či určitá sústava je distribučnou sústavou v zmysle smernice 2009/72 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. mája 2008, citiworks, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 48).
- 31 Naopak ani dátum, kedy bola takáto sústava zavedená, ani skutočnosť, že je určená pre vlastnú spotrebu a spravovaná súkromným subjektom a že je na ňu napojený obmedzený počet výrobných a spotrebných jednotiek, nepredstavujú relevantné kritériá na tento účel.
- 32 Práve naopak, pokiaľ ide o túto poslednú uvedenú okolnosť, treba uviesť, že podľa článku 28 ods. 1 smernice 2009/72 členské štáty môžu stanoviť, že príslušné vnútroštátne orgány budú kvalifikovať ako uzavretú distribučnú sústavu takú sústavu, ktorá distribuuje elektrinu v rámci geograficky ohraničenej lokality priemyselných, obchodných alebo zdieľaných činností, ktorou sa v zásade nezasobujú odberatelia elektriny v domácnostiach, pokiaľ, v závislosti od prípadu, sú prevádzkové alebo výrobné

postupy užívateľov tejto sústavy z osobitných technických alebo bezpečnostných dôvodov integrované, alebo pokiaľ táto sústava distribuuje elektrinu primárne vlastníkovi alebo prevádzkovateľovi sústavy alebo jeho príbuzným podnikom.

- 33 Podľa článku 28 ods. 2 smernice 2009/72 členské štáty môžu stanoviť, aby príslušné vnútroštátne orgány vyňali prevádzkovateľa takejto uzavretej distribučnej sústavy jednak z požiadaviek podľa článku 25 ods. 5 tejto smernice týkajúcich sa zabezpečovania využívanej energie na pokrývanie energetických strát a zachovávaní rezervných kapacít vo vlastnej sústave v súlade s transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi, a jednak z požiadavky podľa článku 32 ods. 1, aby tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím svojej účinnosti schválené v súlade s článkom 37 tejto smernice. V tomto poslednom prípade užívateľa sústavy môžu podľa článku 28 ods. 3 smernice 2009/72 požiadať príslušný vnútroštátny orgán, aby overil a schválil tieto tarify a metodiky výpočtu.
- 34 Z týchto ustanovení vyplýva, že také sústavy, o aké ide vo veci samej, zriadené pre vlastnú spotrebu a spravované súkromným subjektom, ku ktorým je pripojený obmedzený počet výrobných a spotrebných jednotiek, predstavujú distribučné sústavy, ktoré patria do pôsobnosti tejto smernice, keďže príslušné vnútroštátne orgány ich môžu kvalifikovať ako uzavreté distribučné sústavy v zmysle článku 28 ods. 1 uvedenej smernice, pričom však členské štáty majú možnosť, nie však povinnosť, oslobodiť ich na základe článku 28 ods. 2 tejto smernice od oboch povinností uvedených v tomto ustanovení.
- 35 Okrem toho treba zdôrazniť, že pokiaľ ide o obmedzenú veľkosť sústavy, smernica 2009/72 odkazuje na takéto kritérium v článku 2 bodoch 26 a 27 len na účely definície pojmov „malá izolovaná sústava“ a „izolovaná mikrosústava sústavy“, čím teda normotvorca Únie nezamýšľal vylúčiť určité distribučné sústavy z pôsobnosti tejto smernice z dôvodu ich veľkosti alebo ich spotreby elektriny (pozri analogicky rozsudok z 22. mája 2008, citiworks, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 49).
- 36 Predchádzajúce úvahy sú navyše potvrdené cieľom sledovaným smernicou 2009/72, ktorým je dobudovanie vnútorného trhu s elektrickou energiou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. mája 2008, citiworks, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 44).
- 37 V dôsledku toho také sústavy, o aké ide vo veci samej, v súvislosti s ktorými je nesporné, že slúžia na prenos elektriny vysokého, stredného alebo nízkeho napätia na účely jej predaja konečným odberateľom, predstavujú distribučné sústavy, ktoré patria do pôsobnosti smernice 2009/72.
- 38 V dôsledku toho treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 2 bod 5 a článok 28 ods. 1 smernice 2009/72 sa majú vykladať v tom zmysle, že také sústavy, o aké ide vo veci samej, zriadené pre vlastnú spotrebu ešte pred nadobudnutím účinnosti tejto smernice a spravované súkromným subjektom, ku ktorým je pripojený obmedzený počet výrobných a spotrebných jednotiek a ktoré sú zas ako také pripojené do verejnej distribučnej sústavy, predstavujú distribučné sústavy patriace do pôsobnosti tejto smernice.

O druhej a štvrtej otázke

- 39 Svojou druhou a štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 28 smernice 2009/72 má vykladať v tom zmysle, že členské štáty môžu oslobodiť také sústavy, o aké ide vo veci samej, iba od povinností stanovených v odseku 2 tohto ustanovenia, pokiaľ ide o uzavreté distribučné sústavy, ktorých sa toto ustanovenie týka, ako aj od povinností stanovených v článku 26 ods. 4 tejto smernice, alebo či môžu zaradiť uvedené sústavy do samostatnej kategórie distribučných sústav s cieľom priznať im oslobodenia, ktoré nie sú stanovené v uvedenej smernici.

- 40 Ako vyplýva už z bodov 32 až 34 tohto rozsudku, členský štát, ktorý stanoví, že príslušné vnútroštátne orgány kvalifikujú za uzavreté distribučné sústavy také sústavy, ktoré spĺňajú podmienky stanovené v článku 28 ods. 1 smernice 2009/72, môže tiež v súlade s článkom 28 ods. 2 tejto smernice stanoviť, aby tieto orgány oslobodili prevádzkovateľa týchto sústav od povinností uvedených v článku 25 ods. 5 a článku 32 ods. 1 tejto smernice.
- 41 Zo znenia článku 28 ods. 2 smernice 2009/72 teda jasne vyplýva, že sústavy kvalifikované príslušnými vnútroštátnymi orgánmi ako uzavreté distribučné sústavy môžu byť na základe tohto ustanovenia oslobodené len od povinností, ktoré táto smernica upravuje, a to, ako vyplýva z odôvodnenia 30 tejto smernice, s cieľom zabrániť, aby prevádzkovatelia týchto sústav museli znášať povinnosti, ktoré by mohli predstavovať neopodstatnenú administratívnu záťaž z dôvodu osobitnej povahy vzťahov medzi týmito prevádzkovateľmi a užívateľmi uvedených sústav.
- 42 V prejednávanej veci z vnútroštátneho rozhodnutia vyplýva, že navyše nie je sporné, že sústavy dotknuté vo veci samej boli kvalifikované príslušným vnútroštátnym orgánom ako uzavreté distribučné sústavy v zmysle článku 28 ods. 1 smernice 2009/72.
- 43 S takýmto postavením by sa teda na tieto sústavy, pokiaľ by Taliansko využilo možnosť stanovenú v článku 28 ods. 2 tejto smernice, mohli uplatniť len výnimky uvedené v tomto ustanovení.
- 44 Napriek tomu, ako v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 52 až 58 svojich návrhov, nič nebráni tomu, aby sa na uzavretú distribučnú sústavu s inými vlastnosťami mohli tiež uplatniť ďalšie výnimky stanovené smernicou 2009/72.
- 45 Osobitne treba v tomto ohľade poukázať na to, že článok 26 ods. 4 smernice 2009/72 umožňuje členským štátom, aby oslobodili integrované elektroenergetické podniky, ktoré zásobujú menej než 100 000 pripojených odberateľov, od povinností oddelenia podľa článku 26 ods. 1 až 3 tejto smernice, a to s cieľom neukladať v súlade s odôvodnením 29 uvedenej smernice neprimeranú administratívnu a finančnú záťaž malým prevádzkovateľom distribučných sústav.
- 46 Zo zistení vnútroštátneho súdu však vyplýva, že sústavy dotknuté vo veci samej by mohli spĺňať podmienky na uplatnenie tejto výnimky, keďže v zásade nemôžu zásobovať odberateľov elektriny v domácnostiach a je k nim pripojený len obmedzený počet výrobných a spotrebných jednotiek v rámci geograficky obmedzenej lokality.
- 47 Okrem toho z odpovede, ktorú poskytol vnútroštátny súd na žiadosť o vysvetlenie zaslanú Súdny dvorom, vyplýva, že vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej v súlade s článkom 26 ods. 4 smernice 2009/72 v súčasnosti oslobodzuje tieto sústavy od povinnosti oddelenia stanovenej v článku 26 ods. 1 až 3 tejto smernice.
- 48 V každom prípade je potrebné zdôrazniť, že členské štáty nemôžu zaradiť také sústavy, o aké ide vo veci samej, ktoré patria do pôsobnosti smernice 2009/72, do samostatnej kategórie distribučných sústav líšiacej sa od kategórií výslovne upravených touto smernicou, s cieľom priznať im oslobodenia, ktoré nie sú stanovené v tejto smernici.
- 49 Ako však vyplýva z odôvodnení 29 a 30 smernice 2009/72, špecifická povaha niektorých typov distribučných sústav, vrátane uzavretých distribučných sústav, môže odôvodniť, že členské štáty sa rozhodnú oslobodiť ich od určitých povinností stanovených touto smernicou, aby sa im neukladala neodôvodnená administratívna záťaž.
- 50 V každom prípade však treba konštatovať, že presne tieto úvahy sú premietnuté do článku 26 ods. 4 a článku 28 ods. 2 smernice 2009/72, ktoré výslovne stanovujú výnimky, ktorých podmienky uplatnenia by takéto distribučné sústavy mohli spĺňať.

51 V dôsledku toho je potrebné odpovedať na druhú a štvrtú otázku tak, že článok 28 smernice 2009/72 sa má vykladať v tom zmysle, že také sústavy, o aké ide vo veci samej, ktoré boli kvalifikované členským štátom ako uzavreté distribučné sústavy v zmysle odseku 1 tohto článku, môžu byť vzhľadom na túto vlastnosť členským štátom oslobodené výlučne od povinností stanovených v odseku 2 uvedeného článku, čo nemá vplyv na skutočnosť, že tieto sústavy by mohli byť oprávnené na uplatnenie ďalších výnimiek stanovených touto smernicou, najmä výnimky uvedenej v článku 26 ods. 4 tejto smernice, pokiaľ spĺňajú podmienky, ktoré sú v ňom uvedené, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu. V každom prípade tento členský štát nemôže zaradiť uvedené sústavy do samostatnej kategórie distribučných sústav s cieľom priznať im oslobodenia, ktoré nie sú stanovené v uvedenej smernici.

O tretej otázke

52 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 32 ods. 1 smernice 2009/72 má vykladať v tom zmysle, že bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje, že uzavreté distribučné sústavy v zmysle článku 28 ods. 1 tejto smernice nepodliehajú povinnosti prístupu tretích strán, ale len povinnosti poskytnúť prístup takým tretím stranám, ktoré patria do kategórie užívateľov, ktorí by mohli byť pripojení do týchto sústav a ktorí majú právo na prístup do verejnej sústavy.

53 Treba pripomenúť, že v súlade s článkom 32 ods. 1 prvou a druhou vetou smernice 2009/72 majú členské štáty povinnosť zabezpečiť zavedenie systému pre oprávnených odberateľov, na účely prístupu tretích strán do prenosových a distribučných sústav, na základe uverejnených taríf platných pre všetkých oprávnených odberateľov a uplatňovaných objektívne a bez diskriminácie medzi užívateľmi sústavy. Podľa článku 32 ods. 1 tretej vety tejto smernice členské štáty musia okrem toho zabezpečiť, aby tieto tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím účinnosti schválené v súlade s článkom 37 tejto smernice a aby tieto tarify a metodiky, ak sú schvaľované iba metodiky, boli pred nadobudnutím účinnosti uverejnené.

54 Súdny dvor už opakovanie zdôraznil, že voľný prístup tretích strán do prenosových a distribučných sústav, ktorý bol zavedený najmä článkom 32 ods. 1 prvou a druhou vetou smernice 2009/72, predstavuje jedno zo zásadných opatrení, ktoré musia členské štáty realizovať, ak má byť dobudovaný vnútorný trh s elektrickou energiou (pozri analogicky rozsudky z 22. mája 2008, citiworks, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 44; z 9. októbra 2008, Sabatauskas a i., C-239/07, EU:C:2008:551, body 31, 33 a 46, ako aj z 29. septembra 2016, Essent Belgium, C-492/14, EU:C:2016:732, bod 76).

55 Ako totiž vyplýva z odôvodnenia 3 smernice 2009/72, jej cieľom je vytvoriť úplne otvorený trh, ktorý umožní všetkým odberateľom slobodný výber svojich dodávateľov a všetkým dodávateľom dá slobodu zásobovať svojich odberateľov.

56 V tomto ohľade, aj keď článok 32 ods. 1 smernice 2009/72 ponecháva na členské štáty, aby prijali opatrenia potrebné na zavedenie systému prístupu tretích strán do prenosových alebo distribučných sústav, v dôsledku čoho teda členské štáty majú v súlade s článkom 288 ZFEÚ právomoc zvoliť si formu a prostriedky, ktoré použijú na zavedenie tohto systému, skutočnosťou zostáva, že tento manévrovací priestor im vzhľadom na význam zásady voľného prístupu do prenosových alebo distribučných sústav nedovoľuje vylúčiť túto zásadu nad rámec prípadov, pre ktoré smernica stanovuje výnimky a odchýlky (pozri analogicky rozsudok z 22. mája 2008, citiworks, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 55).

57 Z článku 3 ods. 14 smernice 2009/72 teda vyplýva, že členské štáty sú oprávnené neuplatňovať ustanovenia článku 32 ods. 1 tejto smernice, ktoré stanovujú nediskriminačný prístup tretích strán do prenosových a distribučných sústav, pokiaľ by ich uplatňovanie právne alebo fakticky bránilo plneniu povinností vyplývajúcich zo služby vo verejnom záujme, ktoré boli takto uložené elektroenergetickým

podnikom, pod podmienkou, že členské štáty sa ubezpečia, že plnenie týchto povinností nie je možné dosiahnuť inými prostriedkami, ktoré by neporušovali právo na prístup do sústav, ktoré je jedným z práv zakotvených v smernici 2009/72 (pozri analogicky rozsudky z 22. mája 2008, citiworks, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 60, a z 29. septembra 2016, Essent Belgium, C-492/14, EU:C:2016:732, bod 91).

- 58 Naopak, ako vyplýva z odpovedí na prvú, druhú a štvrtú otázku, najmä z bodov 33, 34, 40 a 41 tohto rozsudku, zo samotného znenia článku 28 ods. 2 smernice 2009/72 vyplýva, že na základe tohto ustanovenia môžu byť uzavreté distribučné sústavy uvedené v článku 28 ods. 1 tejto smernice oslobodené od oboch osobitných povinností, konkrétne jednak od povinnosti obstaráť energiu, ktorú používajú na krytie energetických strát a zachovanie rezervnej kapacity v sústave v súlade s transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi, a jednak od povinnosti zabezpečiť, aby tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím ich účinnosti schválené, pričom v takomto prípade môžu užívatelia sústavy podľa článku 28 ods. 3 uvedenej smernice požiadať príslušný vnútroštátny orgán, aby overil a schválil tieto tarify a metodiky výpočtu.
- 59 Z toho vyplýva, že hoci uzavretú distribučnú sústavu možno oslobodiť od povinnosti stanovenej v článku 32 ods. 1 tretej vete smernice 2009/72, teda od predchádzajúceho schválenia jej taríf alebo metodík výpočtu, nemožno ju oslobodiť od povinnosti voľného prístupu tretích strán stanovenej v článku 32 ods. 1 prvej a druhej vete tejto smernice.
- 60 V tomto ohľade treba navyše zdôrazniť, že hoci článok 32 ods. 2 smernice 2009/72 stanovuje, že prevádzkovateľ môže odmietnuť prístup do svojej sústavy, ak mu chýba potrebná kapacita, pod podmienkou, že náležite odôvodní toto odmietnutie, táto možnosť odmietnuť prístup do sústavy sa posudzuje v závislosti od konkrétneho prípadu a neumožňuje členským štátom stanoviť takéto výnimky všeobecným spôsobom bez toho, aby sa konkrétne posúdila technická nespôsobilosť sústavy vyhovieť žiadosti tretej strany o prístup v prípade každého konkrétneho prevádzkovateľa (pozri analogicky rozsudok z 22. mája 2008, citiworks, C-439/06, EU:C:2008:298, bod 57).
- 61 V dôsledku toho je potrebné odpovedať na tretiu otázku tak, že článok 32 ods. 1 smernice 2009/72 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje, že uzavreté distribučné sústavy v zmysle článku 28 ods. 1 tejto smernice nepodliehajú povinnosti prístupu tretích strán, ale len povinnosti poskytnúť prístup takým tretím stranám, ktoré patria do kategórie užívateľov, ktorí by mohli byť pripojení do týchto sústav a ktorí majú právo na prístup do verejnej sústavy.

O piatej otázke

- 62 Svojou piatou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 15 ods. 7 a článok 37 ods. 6 písm. b) smernice 2009/72 majú vykladať v tom zmysle, že bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje, že poplatky za služby dispečingu, ktoré sú povinné platiť užívatelia uzavretej distribučnej sústavy, sa vypočítavajú na základe výmeny elektrickej energie, ku ktorej dôjde medzi touto sústavou a každým z jej užívateľov prostredníctvom bodu pripojenia ich zariadenia do uvedenej sústavy.
- 63 Ako vyplýva z článkov 15 a 25 smernice 2009/72, služba dispečingu umožňuje prevádzkovateľovi elektrickej sústavy, aby pristúpil k dispečingu výrobných zariadení v stanovenej oblasti, aby najmä zabezpečil energiu, ktorú využije na pokrývanie energetických strát a zachovanie rezervných kapacít vo vlastnej sústave, a aby zabezpečil vyrovňovanie nerovnováhy tejto sústavy a zaručil riadne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou.

- 64 Podľa článku 15 ods. 7 a článku 37 ods. 6 písm. b) smernice 2009/72 pravidlá prijaté prevádzkovateľom prenosovej sústavy na vyrovnanie nerovnováhy elektrickej sústavy, vrátane pravidiel účtovania poplatkov jej užívateľom musia byť stanovené objektívnym, transparentným a nediskriminačným spôsobom a odrážať náklady, ako to vyplýva aj z odôvodnenia 35 tejto smernice, s použitím metodiky, ktorá zabezpečí, že vyrovnávacie služby sa poskytujú najhospodárnejším spôsobom a vytvárajú vhodné stimuly pre užívateľov sústav, aby udržiavali v rovnováhe svoj odber a dodávky. Článok 25 ods. 6 uvedenej smernice v podstate stanovuje podobnú povinnosť prevádzkovateľovi distribučnej sústavy.
- 65 V prejednávanej veci z dôkazov, ktoré má k dispozícii Súdny dvor, vyplýva, že vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, bola zmenená v tom zmysle, že poplatky za službu dispečingu, ktoré prevádzkovateľovi sústavy, konkrétne spoločnosti Terna SpA, platili užívatelia uzavretej distribučnej sústavy, sa v súčasnosti už nevypočítavajú len na základe výmeny elektriny, ku ktorej došlo medzi verejnou sústavou a uzavretou distribučnou sústavou ako celkom prostredníctvom bodu pripojenia tejto uzavretej sústavy do verejnej sústavy, ale na základe výmeny elektriny medzi touto uzavretou distribučnou sústavou a každým z užívateľov tejto sústavy prostredníctvom bodu pripojenia ich zariadenia k uvedenej sústave, čím došlo k zosúladieniu pravidiel platných pre týchto užívateľov s pravidlami platnými pre užívateľov verejnej sústavy. Z toho teda vyplýva, že poplatky za služby dispečingu sa uplatňujú rovnako na elektrinu vyrobenú v uzavretej distribučnej sústave.
- 66 Podľa ustálenej judikatúry zásada rovnosti zaobchádzania ako všeobecná zásada práva Únie vyžaduje, aby sa s porovnateľnými situáciami nezaobchádzalo rozdielne a aby sa s rozdielnymi situáciami nezaobchádzalo rovnako, pokiaľ takéto zaobchádzanie nie je objektívne odôvodnené (rozsudok zo 16. decembra 2008, Arcelor Atlantique et Lorraine a i., C-127/07, EU:C:2008:728, bod 23).
- 67 V tejto súvislosti je hneď na úvod potrebné poukázať na to, že užívatelia takých sústav, o aké ide vo veci samej, ktoré podľa vnútroštátneho práva patria do kategórie „uzavreté distribučné sústavy“, sú pripojení do verejnej sústavy a že v tejto súvislosti môžu využiť, rovnako ako akýkoľvek iný užívateľ takejto sústavy, služby dispečingu. Žalobkyne vo veci samej preto nemôžu oprávnene tvrdiť ani to, že užívatelia takýchto uzavretých distribučných sústav nespôsobujú nijaké náklady pre poskytovateľa služby dispečingu, a v dôsledku toho ani to, že na základe vnútroštátnej právnej úpravy dotknutej vo veci samej musia znášať náklady na služby, z ktorých nemajú prospech.
- 68 Je však nesporné, že na rozdiel od týchto ostatných užívateľov verejnej sústavy užívatelia uzavretej distribučnej sústavy, keďže spotrebúvajú v súlade s článkom 28 ods. 1 písm. b) smernice 2009/72 predovšetkým elektrinu vyrobenú interne v rámci tejto sústavy, využívajú verejnú sústavu len nepatrne, pokiaľ výroba uzavretej distribučnej sústavy nepostačuje na uspokojenie potrieb jej užívateľov, najmä v prípade náhleho a nepredvídateľného zvýšenia interného dopytu v sústave alebo pozastavenia výrobných jednotiek pripojených na túto sústavu z dôvodu údržby alebo poruchy. Okrem týchto výnimočných situácií teda prináleží predovšetkým prevádzkovateľovi uzavretej distribučnej sústavy, aby sám vyrovnával nerovnováhu medzi výrobou a spotrebou v rámci tejto sústavy, po vzore úlohy, ktorú plní Terna vo vzťahu k verejnej sústave.
- 69 Za týchto podmienok sa na jednej strane zdá, že užívatelia uzavretej distribučnej sústavy sa nenachádzajú v rovnakej situácii ako ostatní užívatelia verejnej sústavy. Na druhej strane poskytovateľ služby dispečingu verejnej sústavy bude zdá sa musieť znášať len obmedzené náklady v súvislosti s užívateľmi uzavretej distribučnej sústavy, keďže títo užívatelia túto službu dispečingu využívajú len nepatrne. Vnútroštátnemu súdu však prináleží, aby overil realnosť týchto skutočností.
- 70 Hoci sa však ešte musí potvrdiť realnosť týchto skutočností, ako to generálny advokát uviedol v bode 105 svojich návrhov, taká vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje, že poplatky za službu dispečingu, ktoré platia užívatelia uzavretej distribučnej sústavy, sa vypočítavajú na základe tej istej metodiky, ako sa používa na výpočet poplatkov, ktoré platia ostatní užívatelia verejnej sústavy, by mohla byť kvalifikovaná, pokiaľ by neexistovalo objektívne odôvodnenie, za diskriminačnú.

- 71 Konkrétne sa nezdá byť vylúčené, že by takáto metodika nemala dostatočnú súvislosť s nákladmi služby dispečingu, ako to vyžadujú požiadavky vyplývajúce z článku 15 ods. 7 a článku 25 ods. 6 smernice 2009/72.
- 72 Ďalej, keďže výška poplatkov za službu dispečingu, ktoré platia užívatelia uzavretých distribučných sústav, nijako nesúvisí s objemom elektriny, k výmene ktorej dochádza s verejnou sústavou, uvedená metodika sa nezdá byť ani stimulom pre týchto používateľov, ako to stanovuje článok 37 ods. 6 písm. b) tejto smernice, na vyrovnanie nerovnováhy v ich výrobe a spotrebe elektriny s cieľom v čo najväčšej možnej miere obmedziť používanie tejto služby.
- 73 Členský štát by síce mohol legitímne uložiť užívateľom uzavretej distribučnej sústavy, ktorí majú prístup do verejnej sústavy, poplatky za službu dispečingu, ktorých výška by sa nevypočítavala len na základe množstva elektriny skutočne vymenenej s verejnou sústavou, pokiaľ by sa dalo napríklad preukázať, že takáto suma zodpovedá osobitným nákladom poskytovateľa tejto služby spojeným so samotnou možnosťou užívateľov uzavretej distribučnej sústavy uskutočniť výmenu elektriny s verejnou sústavou prostredníctvom tejto služby. Nijaká z dotknutých osôb, ktoré sú účastníkmi tohto konania, však nespomenula existenciu takýchto osobitných nákladov.
- 74 Vo svojich písomných pripomienkach a na pojednávaní talianska vláda tiež tvrdila, že užívatelia uzavretej distribučnej sústavy majú možnosť zoskupiť sa na účely vytvorenia jedného dispečingového bodu, pričom v takomto prípade by sa poplatky za služby dispečingu vypočítavali výlučne na základe elektriny vymenenej s verejnou sústavou.
- 75 Treba však poukázať na to, že žalobkyne vo veci samej tvrdili, že takéto zoskupenie nemalo nijaký vplyv na výpočet tohto poplatku. Okrem toho nijaký dôkaz uvedený v spise, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, neumožňuje podoprieť uvedené tvrdenia talianskej vlády.
- 76 Za týchto okolností prináleží výlučne vnútroštátnemu súdu, aby overil reálnosť týchto tvrdení týkajúcich sa výlučne výkladu vnútroštátneho práva.
- 77 V dôsledku toho treba na piatu otázku odpovedať tak, že článok 15 ods. 7 a článok 37 ods. 6 písm. b) smernice 2009/72 sa majú vykladať v tom zmysle, že v prípade neexistencie objektívneho odôvodnenia bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje, že poplatky za služby dispečingu, ktoré sú povinné platiť užívatelia uzavretej distribučnej sústavy, sa vypočítavajú na základe výmeny elektrickej energie, ku ktorej dôjde medzi touto sústavou a každým z jej užívateľov prostredníctvom bodu pripojenia ich zariadenia do uvedenej sústavy, ak sa preukáže, čo musí overiť vnútroštátny súd, že užívatelia uzavretej distribučnej sústavy sa nenachádzajú v rovnakej situácii ako ostatní užívatelia verejnej sústavy a že poskytovateľ služby dispečingu verejnej sústavy znáša vo vzťahu k týmto užívateľom uzavretej distribučnej sústavy len obmedzené náklady.

O trovách

- 78 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

- 1. Článok 2 ods. 5 a článok 28 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES, sa majú vykladať v tom zmysle, že také sústavy, o aké ide vo veci**

samej, zriadené pre vlastnú spotrebu ešte pred nadobudnutím účinnosti tejto smernice a spravované súkromným subjektom, ku ktorým je pripojený obmedzený počet výrobných a spotrebných jednotiek a ktoré sú zas ako také pripojené do verejnej sústavy, predstavujú distribučné sústavy patriace do pôsobnosti tejto smernice.

2. Článok 28 smernice 2009/72 sa má vykladať v tom zmysle, že také sústavy, o aké ide vo veci samej, ktoré boli kvalifikované členským štátom ako uzavreté distribučné sústavy v zmysle odseku 1 tohto článku, môžu byť vzhľadom na túto vlastnosť členským štátom oslobodené výlučne od povinností stanovených v odseku 2 uvedeného článku, čo nemá vplyv na skutočnosť, že tieto sústavy by mohli byť oprávnené na uplatnenie ďalších výnimiek stanovených touto smernicou, najmä výnimky uvedenej v článku 26 ods. 4 tejto smernice, pokiaľ spĺňajú podmienky, ktoré sú v ňom uvedené, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu. V každom prípade tento členský štát nemôže zaradiť uvedené sústavy do samostatnej kategórie distribučných sústav s cieľom priznať im oslobodenia, ktoré nie sú stanovené v uvedenej smernici.
3. Článok 32 ods. 1 smernice 2009/72 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje, že uzavreté distribučné sústavy v zmysle článku 28 ods. 1 tejto smernice nepodliehajú povinnosti prístupu tretích strán, ale len povinnosti poskytnúť prístup takým tretím stranám, ktoré patria do kategórie užívateľov, ktorí by mohli byť pripojení do týchto sústav a ktorí majú právo na prístup do verejnej sústavy.
4. Článok 15 ods. 7 a článok 37 ods. 6 písm. b) smernice 2009/72 sa majú vykladať v tom zmysle, že v prípade neexistencie objektívneho odôvodnenia bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje, že poplatky za služby dispečingu, ktoré sú povinní platiť užívatelia uzavretej distribučnej sústavy, sa vypočítavajú na základe výmeny elektrickej energie, ku ktorej dôjde medzi touto sústavou a každým z jej užívateľov prostredníctvom bodu pripojenia ich zariadenia do uvedenej sústavy, ak sa preukáže, čo musí overiť vnútroštátny súd, že užívatelia uzavretej distribučnej sústavy sa nenachádzajú v rovnakej situácii ako ostatní užívatelia verejnej sústavy a že poskytovateľ služby dispečingu verejnej sústavy znáša vo vzťahu k týmto užívateľom uzavretej distribučnej sústavy len obmedzené náklady.

Podpisy